

Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimintasäännöt

Kaupunginhallitus 14.08.2023 § 220
1978/00.00.02.01/2023

Valmistelu- ja lisätiedot

Hyvinvointikoordinaattori Petra Bärlund-Hämäläinen ja hallintojohtaja Roope Lenkkeri, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava seuraavat vaikuttamistoimielimet: nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (26-28 §). Näille toimielimille on annettava mahdollisuus vaikuttaa vastuualueidensa mukaisesti kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä nuorten, ikääntyneen väestön ja vammaisten hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Kunnanhallituksen tehtäväksi on asetettu vaikuttamistoimielinten toimintaedellytysten varmistaminen.

Porvoon kaupungin 14.12.2022 hyväksytyyn hallintosääntöön otetun uuden määräyksen mukaan kaupunginhallitus hyväksyy vaikuttamistoimielinten toimintasäännöt. Näin on aikaisemminkin ollut neuvostojen osalta ilman hallintosääntömääräyksen tukeakin, mutta nuorisovaltuuston toimintasääntöä ei aikaisemmin ole käsitelty saatika hyväksyty kaupunginhallituksen toimesta. Hyväksymällä kaikkien kolmen vaikuttamistoimielimen toimintaa koskevat säännöt kaupunginhallitus voi tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla toteuttaa velvoitettaan huolehtia toimielinten toimintaedellytyksistä. Taustalla on myös lainsäädännöllinen kehitys, jonka tuella nuorisovaltuuston asemaa on nostettu kuntalaissa jo pidempään säädettyjen vanhus- ja vammaisneuvostojen rinnalle. Nuorisovaltuuston toiminnassa korostuu kuitenkin edelleen pyrkimys perehdyttää nuoria yhteiskunnan toimintaan ja julkiseen päätöksentekoon nuorten edunvalvonnan ohella. Tästä syystä nuorisovaltuustolla on muista vaikuttamistoimielimistä poiketen mahdollisuus nimetä edustajansa kaupungin virallisiin toimielimiin, ja toisaalta kun sen jäsenistä merkittävä osa on alle 18-vuotiaita ja vajaavaltaisia, sen toimintaa ohjataan nuorisotoimen nimeämän vastuuhenkilön toimesta.

Merkittävä ero vaikuttamistoimielimien välillä on lisäksi se, että neuvostojen jäsenet nimittää kaupunginhallitus, kun taas nuorisovaltuuston jäsenet valitaan vaaleilla.

Vaikuttamistoimielimet ovat luonnollisesti itse saaneet vaikuttaa toimintasääntöjensä sisältöön. Neuvostojen kanssa on käyty aktiivista valmistelemaa keskustelua, jonka tuloksena on saatu laadittua neuvostojen ja valmistelevien viranhaltijoiden yhdessä hyväksymät esitykset uusiksi toimintasäännöiksi. Neuvotteluihin ovat osallistuneet neuvostojen teknisenä sihteerin toiminut

hyvinvointikoordinaattori Petra Bärlund-Hämäläinen, joka on myös laatinut pohjaesityksen, sekä kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja. Nämä viranhaltijat ovat myös käyneet neuvoston puheenjohtajien kanssa keskustelua neuvostojen muuttuneesta toimintaympäristöstä hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Nämä keskustelut ovat osin heijastuneet myös nyt käsiteltävinä oleviin esityksiin uusiksi toimintasäännöiksi.

Nuorisovaltuuston osalta esitys on sama kuin nykyinen toimintasääntö lukuun ottamatta valittavien jäsenten ikärajan muuttamista 13-19 vuotiaiksi aikaisemman 14-19 ikävuoden sijasta. Muutos vastaa valtakunnallista kehitystä. Uutena määräyksenä toimintasääntöön on lisätty mahdollisuus nimetä edustaja myös kaupunginhallitukseen. Nuorisovaltuuston erityispiirteistä johtuen sen toimintasääntö on neuvostojen sääntöjä huomattavasti pidempi ja seikkaperäisempi. Nuorisovaltuuston toimintasäännön taustalla on kansallinen sääntömalli. Kuntalain 26 §:n esitöissä on lisäksi edellytetty, että nuorisovaltuuston toimintasäännön on jätettävä nuorisovaltuustolle tilaa kehittää toimintaansa itse haluamaansa suuntaan.

Vanhus- ja vammaisneuvostojen osalta olennaisimmat muutokset koskevat kaupunginhallitukselle tehtävää esitystä uuden neuvoston jäsenistöstä. On katsottu, että tasapuolisin ja toisaalta käytännössä toimivin tapa tehdä esitys on istuvan neuvoston toimesta pidettävässä valintakokouksessa tehtävä esitys. Neuvosto ei ole esteetön taho tekemään esitystä tulevan neuvoston kokoonpanosta ja toisaalta kaupunginhallitus tarvitsee päätöksentekoaan varten valmistellun esityksen valittavista jäsenistä. Ehdotettua mallia pidetään tältä osin merkittävänä parannuksena nykytilaan, esityksen tekemiseen ei ole ollut selkeää toimintamallia.

Toinen merkittävä muutos koskee neuvostojen toimikautta, joka esitetään jatkossa olevan neljä vuotta nykyisen kahden sijasta ja vastaavan kaupunginvaltuuston toimikautta. Näin saadaan yhdenmukaistettua neuvostojen toimikaudet kaupungin toimielimien kanssa. Neuvostojen valinta kahden vuoden välein on koettu tarpeettoman raskaaksi käytännöksi.

Neuvostojen toimintasäännöt ovat varsin lyhyitä, joten muutokset on kohtalaisen helppo havaita vertailemalla nykyisiä ja esitettyjä toimintasääntöjä toisiinsa.

Liitteet

Ehdotus nuorisovaltuuston toimintasäännöksi
Ehdotus vanhusneuvoston toimintasäännöksi
Ehdotus vammaisneuvoston toimintasäännöksi
Vanhusneuvoston nykyinen toimintasääntö
Vammaisneuvoston nykyinen toimintasääntö

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteinä olevat nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimintasäännöt.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä liitteinä olevat nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimintasäännöt.